

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Girişimcilik Özellikleri ile Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Sakarya Üniversitesi Örneği) *

Metin Öztürk**, Murat Kul***

Makale Geliş Tarihi:22/11/2023

Makale Kabul Tarihi:19/03/2024

DOI: 10.35675/befdergi.1394554

Öz

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma grubunu Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği” ve “Üniversite Öğrencileri İçin Girişimcilik Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler üzerinde bağımsız gruplar t-testi, ANOVA, Bonferroni testi ve korelasyon analizleri uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimi alt boyutunda edinilen en yüksek puanı “Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim” alt boyutundan aldıkları görülmektedir. Kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha çok yansıtıcı düşünme düzeyinde oldukları görülmektedir. Araştırma grubunun girişimcilik özelliklerinin ise “yüksek girişimcilik” düzeyinde olduğu görülmüştür. Cinsiyet değişkenine göre girişimcilik özelliklerinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Sınıf değişkenine göre 2. sınıfa devam eden öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca, beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarında, girişimcilik dersi eğitimi alıp almama durumuna göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelmediği görülmektedir. Katılımcıların girişimcilik puanlarında spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelmediği görülmektedir. Ancak yüksek oranda aktif ve lisanslı olarak spor yapan öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin etkilenmediği görülmektedir. Korelasyon analizi sonucunda ise, girişimcilik ve tüm yansıtıcı düşünme alt boyutları arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, girişimcilik, yansıtıcı düşünme

* Bu çalışma, birinci yazar tarafından ikinci yazar danışmanlığında hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir ve 3. Uluslararası Avrasya Spor Eğitim ve Toplum Kongresi’nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

** Millî Eğitim Bakanlığı, Sakarya, Türkiye, metinozt54@gmail.com ORCID: [0009-0008-4547-6164](https://orcid.org/0009-0008-4547-6164)

*** Bayburt Üniversite, Spor Bilimleri Fakülte, Spor Yöneticiliği Bölümü, Bayburt, Türkiye, muratkul@bayburt.edu.tr Orcid: [0000-0001-6391-8079](https://orcid.org/0000-0001-6391-8079)

Kaynak Gösterme: Öztürk, M. & Kul, M. (2024). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi Örneği). *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(42), 2492-2511.

Examining the Relationship Between Entrepreneurial Characteristics and Reflective Thinking Levels of Physical Education and Sports Teacher Candidates (Sakarya University Sample)

Abstract

This research aimed to examine the relationship between teacher candidates' entrepreneurial characteristics and reflective thinking levels. The group of the research consists of teacher candidates studying at Sakarya University Physical Education and Sports Teaching Department. "Reflective Thinking Tendency Scale" and "Entrepreneurship Scale for University Students" were used as data collection tools in the research. Independent groups t-test, ANOVA, Bonferroni test and correlation analyzes were applied on the data obtained from the research. In line with the findings obtained from the research, it is seen that teacher candidates received the highest score in the reflective thinking tendency sub-dimension from the "Inquiry and Effective Teaching" sub-dimension. It is seen that female teacher candidates are at a higher level of reflective thinking than male teacher candidates. It was observed that the entrepreneurial characteristics of the research group were at the "high entrepreneurship" level. No significant difference was found in entrepreneurship characteristics according to the gender variable. According to the grade variable, it is seen that the entrepreneurship characteristics of the second-grade teacher candidates are higher. In addition, it is seen that there is no significant difference in the entrepreneurship scores of BES teacher candidates depending on whether they have taken entrepreneurship courses or not. It is seen that there is no significant difference in the participants' entrepreneurship scores according to their sports activities. However, it seems that the entrepreneurial characteristics of teacher candidates who are highly active and licensed sports players are not affected. As a result of the correlation analysis, it was found that there was a positive and significant relationship between entrepreneurship and all reflective thinking sub-dimensions.

Keywords: *Teacher candidate, entrepreneurship, reflective thinking*

Giriş

Bilginin ve bilgiye dayalı teknolojinin hızla gelişmekte olduğu günümüz çağında, daha önceleri yalnızca iktisadi bilim alanlarının ilgisini çekmesine karşın bugünün dünyasında bütün bilimlerdeki kadar spor bilimlerinin de girişimcilik üzerindeki ilgisi artış göstermektedir. Küreselleşen dünyada pek çok alanda rekabet de giderek artmakta ve bu dönem içerisinde girişimcilik hususu tartışmasız bütün bu gelişmelerin etkisi ile birlikte sürekli olarak değişkenlik göstermektedir (Çelebi, 2021). Bu sebeple tüm ülkeler adına desteklenmesi gereken bir olgu olarak kabul görmektedir. Yeni ilköğretim programları da bu sebeple girişimcilik becerisini benimsemekte ve üzerinde önemle durmaktadır. Bu beceri genel olarak ekonomi alanına özgü bir kavram olarak algılanır. Fakat günümüz koşullarında öğretim programlarının içinde yerini almıştır. Dahası her öğrencinin girişimci bir birey olarak yetiştirilmesi hedeflenmiş ve bu doğrultuda da programlarda bir beceri niteliğinde yer almaktadır (Akyürek, 2013).

Toplumsal, ekonomik, siyasal ve teknolojik alanda meydana gelen gelişmelerin ve belirsizliklerin ortaya çıkan fırsatların ve tehditlerin iyi belirlenmesini ve bu duruma bağlı yeni fikirlerin ve stratejilerin geliştirilerek hem güncel hem de pragmatik imkânların ve süreçlerin ortaya çıkarılması gerekir. Bu hususta eğitim alanının temel dinamiklerinden birisi olarak bilinen öğretmenler de bu gelişmeler karşısında gelecek nesillerin inşa ve ihyasında üstlerine düşen görevleri ve sorumlulukları yerine getirmelidirler. Bu yolda öğretmenlerin önyargısız biçimde yeni fikirler üretmeleri ve bir anda gelişen belirsizliklerin karşısında çabuk karar almaları girişimcilik becerilerinin gelişmiş olması gerektiğini işaret etmektedir (Bayram & Çelik, 2022). Bu sayede bireylerde girişimcilik özelliğini geliştirmekle birlikte o kişiler geleceğe dair plan yapabilecek ve planlan hedeflerini amacına uygun ve efektif olarak uygulayabilen bireyler haline dönüştürmek mümkündür. Bu dönüşümle birlikte de günümüzün küreselleşen dünyasına ayak uydurabilecek ve karmaşık iş yaşantısında ayakları üzerinde kalabilecek nitelikte elemanların yetişmesine duyulan ihtiyacın da gerekliliği vurgulanmaktadır (Gömleksiz & Kan, 2009).

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) (2005), girişimcilik becerisini kavramsal olarak; sosyal ilişkiler, iletişim, iş dünyası ve benzeri alanlarda gereken ve efektif davranışları en uygun biçimde ve zamanda ortaya koyabilme, talep görebilecek bir ürünü/hizmeti daha iyi üretebilme ya da pazarlayabilme maksadıyla yeni bir sistem kurma adına gerek duyulan beceriler şeklinde tanımlamaktadır (Çınar, Teyfur & Teyfur, 2006). Başka bir ifadeyle ise girişimcilik, empati kurabilme, insan ilişkilerinde uyumlu davranışlar sergileyebilme, plan yapabilme, planlarını hayata geçirebilme, risk alabilme, herhangi bir alanda ihtiyaç duyabilecek bir ürünün/hizmetin gerekliliğini sezebilme, ürünleri planlayabilme/üretebilme, pazar araştırması yapabilme ve pazarlayabilme gibi temel becerilerden oluşan davranış bütünü olarak tanımlanmaktadır (Dabić vd., 2020).

Girişimcilik becerisi ile ilişkili olduğu düşünülen yansıtıcı düşünme ise zihinsel süreçlerin etkili biçimde kullanılmayı, planlama yapmayı, hedefleri tespit etmeyi, alınan kararların ne düzeyde faydalı olduğunu devamlı olarak denetlemeyi gerektiren bir süreci içermektedir. Eğitim programlarının buna imkân sağlayabilecek biçimde düzenlenmesi gerekmektedir (Uygun & Güner, 2016). Bu düzenleme fikrinin temel nedeni şüphesiz ki öğrencilerin yansıtıcı düşünme becerilerinin gelişmesinde eğitim programlarının etkisinin büyük olduğu düşüncesidir. Bu nedenle eğitim programlarının öğeleri yansıtıcı düşünmeyle bağlantılı olacak biçimde ilişkilendirilmelidirler (Demiralp, 2010).

Türkiye’de 2005-2006 eğitim öğretim senesinde yapılandırmacı yaklaşımı benimsemiş bir ilköğretim programı uygulamaya konulmuştur. Dahası bu program uygulanmış olup öğrencilerin etkin biçimde bilgiye erişme çabasını gösteren araştırmacılar, öğretmenlerince bu süreç içerisinde öğrencilere yalnızca yol gösterici olan bir eğitim öğretim sürecinin yaşanması gerektiğini belirtmektedirler (Çınar, Teyfur & Teyfur, 2006). Bu duruma ek olarak programın belirlemiş olduğu öğretmen

özellikleri ile yansıtıcı düşünme becerileri gelişmiş olan öğretmenlerin özelliklerinin farklı doğrultuda olmadığı dikkat çekicidir. Yansıtıcı düşünme becerisi gelişmiş olan öğretmenler sorgulayan ve yordama yapabilen, kendilerini iyi biçimde ifade edebilen, meydana gelen/gelebilecek birtakım olayların hem kısa hem de uzun vade doğurabileceği çıktıları öngörebilen, düşüncelerini doğru aktarabilen ve öz denetime sahip bireylerdir (Bozan & Kaya-Capocci, 2022). Yansıtıcı düşünebilen öğretmenler, kendi öğrencilerini, sunduğu bilgiler ile yetinip, yalnızca var olanı kabullenmeye değil, sorularla öğrencilerinin ufkunu genişleterek görünenin aksine düşünmeye ve fikir üretmeye teşvik ederler. Bu noktada tercih edilen konular bir yönüyle değil, ters-alternatif taraflarıyla beraber sunulmalıdır. Çünkü öğrenci bu sayede çeşitli bakış açılarından değerlendirme becerisini kazanacaktır (Ünver, 2003).

Öğretmenlerin girişimcilik becerisini edinmelerinde pek çok özelliğin yansıtıcı düşünme becerileriyle de ilişik oldukları görülmektedir. Öğretmenlik mesleğinin mesleki yeterlilikleri incelendi takdirde; bir öğretmenin, toplumun ve eğitim kurum/kuruluşlarının hızla gelişen temel ihtiyaçlarına cevap verebilme adına mevcut koşulları en uygun biçimde değerlendirebilecek, mükemmel olana erişme hususunda efor sarf eden, bu uğurda kreatif yönünü kullanarak esneklik davranabilen, toplumunun esas ilkelerine zarar verebilecek ideolojik saplantıları olmayan bir birey olmalıdır (Deveci, 2019). Öğretmenler aynı zamanda iş birlikçi, paylaşımcı ve empati kurabilen kişiler olmalıdırlar. Dahası, öğretmen gelişen ve yenilenen bilgilerini uygun öğrenme koşullarını oluşturup, çeşitli öğretim metotlarını kullanarak öğrencileriyle ve meslektaşlarıyla paylaşabilmelidirler. Yani hem toplumun hem de öğrencilerin değişen ihtiyaçlarına uyum sağlayabilen esnek bir yaklaşım sergileyebilmeleri gerekmektedir (Yetim & Göktaş, 2004). Bu hususta öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının konu alındığı araştırmalara göre eğitimci bireylerin çok yönlü olması ve çeşitli alanlarda farkındalıklarının gelişmiş olmaları beklenmektedir (Makul & Boz, 2022). Öyle ki bu özelliklerin ve farkındalıkların tümü bir öğretmenin ve öğretmen adayının yansıtıcı düşünme becerisine bağlı olarak gelişim gösterecektir.

Geleceğin öğretmenlerinin daha nitelikli olabilmeleri için, öğretmen adaylarına yansıtıcı düşünme becerisi kazandırılması gerekmektedir. Bu hususta Türk Milli Eğitim Sistemi'nin amaçlarında belirtilen niteliklerde bireyler yetiştirmek için eğitim sisteminin temel taşlarından biri olan öğretmen yetiştirme de önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda hem öğretmenlerin hem de öğretmen adayların gerek mesleki gerekse sosyal yaşamları adına oldukça önem arz ettiği düşünülen girişimcilik becerisini ve düşünme stillerini değerlendirmek adına bu alanlarda pek çok akademik araştırma konu ile ilgili literatürde mevcuttur. Bu araştırmaların genel olarak öğretmen yetiştiren kurumların çeşitli bölümlerinde gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. Bu durumun yanı sıra beden eğitimi ve spor eğitimi alanında girişimcilik ve temel düşünme becerileri kavramlarına ilişkin araştırmaların azlığının da dikkat çektiği düşünülmektedir. Bunun yanında girişimcilik özellikleri ve yansıtıcı düşünme alanında yapılacak karşılaştırmalı araştırmalara da gereksinim duyulmaktadır. Tüm bu literatürün ışığında araştırmanın temel amacını, beden eğitimi ve spor

yüksekokulunda öğrenim gören öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin çeşitli parametrelere bağlı incelenmesi oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, araştırma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada ilişkisel tarama modelinden faydalanılmıştır. Tarama modellerinin temel amacı, geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemektir. Tarama modelinin bir türü olan ilişkisel tarama modelindeki temel amaç ise iki veya daha fazla sayıda değişkenin arasında birlikte değişim varlığı veya derecesini belirlemektir (Karasar, 2012).

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu 2017-2018 öğretim yılı güz döneminde Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim görmekte olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinden toplam 245 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini seçilirken, 1., 2., 3. ve 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrenciler dahil edilmiştir. Araştırma grubunun demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları ise Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Katılan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		f	%
Cinsiyet	Erkek	173	70,6
	Kadın	72	29,4
Sınıf	1	51	20,8
	2	71	29
	3	57	23,3
	4	66	26,9
Toplam		245	100

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırma grubunun %70,6'sını erkek öğrenciler, %29,4'ünü ise kadın öğrenciler oluşturmaktadır. Aynı zamanda araştırma grubunun %20,8'i 1. sınıf, %29'u 2. sınıf, %23,3'ü 3. sınıf ve %26,9'u 4. sınıfta öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanması adına üç ayrı form kullanılmıştır. Bunlar; “Kişisel Bilgi Formu”, “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği” ve “Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği”.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırma grubunun demografik bilgilerini elde etmek adına araştırmacılar tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” katılımcıların; cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve sınıf düzeyi gibi demografik bilgilere yönelik maddeleri içermektedir.

Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği (YANDE)

Araştırmada katılımcıların yansıtıcı düşünme eğilimlerine ilişkin görüşlerin belirlenmesi amacıyla Semerci (2007) tarafından geliştirilen “Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın faktör analizi sonuçlarında YANDE ölçeğinin KMO değeri 0.909 bulunmuştur. YANDE ölçeğinin genel güvenilirlik katsayısı Cronbach Alpha 0.908 olarak bulunmuştur. Ölçek 15’i olumsuz 20’si ise olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden oluşmaktadır. Bu çalışmada kullanılan YANDE Ölçeği, Cronbach Alpha değeri ise $\alpha = 0.855$ olarak hesaplanmıştır. Ölçek alt boyutlarına ilişkin Cronbach Alpha değerleri ise “Sürekli ve Amaçlı Düşünme” alt boyutu için 0.560, “Açık Fikirlilik” alt boyutu için 0.688, “Sorgulayıcı” ve “Etkili Öğretim” alt boyutu için 0.915, “Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik” alt boyutu için 0.675, “Araştırmacı” alt boyutu için 0.570, “Öngörülü ve İçten Olma” alt boyutu için 0.793 ve “Mesleğe Bakış” alt boyutu için 0.590 olarak bulunmuştur.

Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği

Araştırma grubunu girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi adına Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen 36 maddeden oluşan tek boyutlu “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği” kullanılmıştır. Yılmaz ve Sünbül, (2009) ölçeğin güvenilirlik katsayısını 0,90 olarak hesaplamışlardır. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha $\alpha = 0.928$ değer aralığında bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya ilişkin verilerin toplanma süreci başlatılmadan önce ölçeklere ilişkin gerekli izinler alınmıştır. Çalışmanın verileri 2018 yılında toplandığı için etik kurul izni alınmamıştır. Ölçeklere ilişkin gerekli izinlerin alınmasının ardından 2017-2018 güz döneminde Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nda beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları ile gönüllülük esasına dayalı olarak veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS paket programından faydalanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak elde edilen ham verilerin analizinde ilk olarak frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma gibi hesaplamalar yapılmıştır. Alt problemlere ilişkin verilerin çözümlenmesi için t-testi (Independent Samples T-Test), ilişkisiz örneklem için tek faktörlü varyans analizi (OneWay ANOVA) testleri kullanılmıştır. Anlamlı farklılıkların bulunduğu, varyans analizlerinde grup varyanslarının eşit olduğu durumlarda Bonferroni testi tercih edilmiş ve bu sayede tespit edilen anlamı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, iki sayısal ölçüm arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığını ve bu ilişkilerin yönünü ve şiddetini belirlemek adına Pearson Korelasyon Testi kullanılmıştır. Tüm bu sınamalarda anlamlılık düzeyi “ $p<0,05$ ” olarak dikkate alınmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, öğretmen adaylarına uygulanan “Yansıtıcı Düşünme Eğilimi Ölçeği” ile “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeğinden elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Araştırmanın birinci alt problemi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme düzeylerini belirlemeye yöneliktir. Birinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.
Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	n	\bar{X}	ss.
Sürekli ve Amaçlı Düşünme	245	3,62	0,62
Açık Fikirlilik	245	3,85	1,15
Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim	245	3,89	1,12
Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik	245	3,62	0,87
Araştırmacı	245	3,61	0,93
Öngörülü ve İçten Olma	245	3,91	0,73
Mesleğe Bakış	245	3,84	1,10

BES öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri alt boyutlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’ de verilmiştir. En yüksek aritmetik ortalamanın “*Öngörülü ve İçten Olma*” ($x=3,91$) alt boyutunda çıkarken, en düşük aritmetik ortalamanın ise “*Araştırmacı*” ($x=3,61$) alt boyutunda çıktığı görülmektedir. Yine, ortaya çıkan aritmetik ortalamalara bakıldığında diğer tüm alt boyutlarda görüşlerin “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3.

Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Özelliklerine İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.

Boyut	n	\bar{X}	ss.
Girişimcilik	245	3,85	0,588

Tablo 3’de öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri incelendiğinde ortaya çıkan aritmetik ortalamaya bakıldığında girişimcilik ölçeğinden elde edilen aritmetik ortalamanın 3,85 olduğu görülmektedir. Bu da öğretmen adaylarının “*Yüksek Girişimcilik*” düzeyinde cevap verdiklerini göstermektedir. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının “*yüksek girişimcilik*” düzeyinde olduğu ifade edilebilir.

Tablo 4.

Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Girişimcilik Özelliklerine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları.

Girişimcilik	n	\bar{X}	ss.	t	p
Erkek	173	3,87	0,595		
Kadın	72	3,81	0,576	-0,661	0,509

Tablo 4’de görüldüğü üzere, öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelmediği ($t=-0,661$, $p>0,05$) görülmektedir. Ayrıca, kadın öğretmen adaylarının aritmetik ortalamasının 3,81, erkek öğretmen adaylarının aritmetik ortalamasının ise 3,87 olduğu görülmektedir. Kadın adayların ve erkek adayların “*Yüksek Girişimcilik*” düzeyinde olduğu söylenebilir.

Tablo 5.

Öğretmen Adaylarının Sınıf Değişkenine Göre Girişimcilik Özelliklerine İlişkin ANOVA Sonuçları

	Kareler Toplamı	sd.	Kare Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1,222	3	0,407		
Gruplar içi	83,422	241	0,346	1,176	0,319
Toplam	84,644	244			

Tablo 5’e göre; öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre girişimcilik özellikleri sınıf değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 6.

Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Dersi Eğitim Durumu Göre Girişimcilik Özelliklerine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi

Girişimcilik Dersi Eğitimi	n	\bar{X}	ss.	t	p
Evet	75	3,92	0,612	1,140	0,255
Hayır	170	3,82	0,577		

Tablo 6'ya bakıldığında, öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin girişimcilik dersi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarında bu derse göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelmediği ($t= 1,140, p>0.05$) görülmektedir.

Tablo 7.

Öğretmen Adaylarının Spor Yapma (Lisanslı) Değişkenine Göre Girişimcilik Özelliklerine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi

Spor Yapma (Lisanslı)	n	\bar{X}	ss.	t	p
Evet	163	3,81	0,580	-1,650	0,097
Hayır	82	3,94	0,598		

Tablo 7'ye bakıldığında, öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin spor yapma (lisanslı) durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarında spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelmediği ($t= -1,650, p>0.05$) görülmektedir.

Tablo 8.

Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Yansıtıcı Düşünme Düzeylerine İlişkin Bağımsız Gruplar T Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss.	t	p
Sürekli ve Amaçlı Düşünme	Erkek	173	3,60	0,65	-0,276	0,783
	Kadın	72	3,63	0,61		
Açık Fikirlilik	Erkek	173	3,75	1,21	2,012	0,045*
	Kadın	72	4,08	0,93		
Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim	Erkek	173	3,83	1,18	1,252	0,212
	Kadın	72	4,03	1,01		
Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik	Erkek	173	3,62	0,85	0,160	0,873
	Kadın	72	3,64	0,93		
Araştırmacı	Erkek	173	3,57	0,82	0,904	0,367
	Kadın	72	3,69	1,16		
	Erkek	173	3,93	0,72		

Öngörülü ve İçten Olma	Kadın	72	3,85	0,75		
Mesleğe Bakış	Erkek	173	3,75	1,02	2,070	0,039*
	Kadın	72	4,06	1,12		

***p<0,05**

Tablo 8'deki bulgular incelendiğinde, öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme düzeyi alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t-testi sonucu, açık fikirlilik ve mesleğe bakış alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında ortaya çıkan bu farklılığın; açık fikirlilik ve mesleğe bakış alt boyutlarında kadınlar lehine olduğu görülmektedir. Genel olarak bakıldığında da, kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek düzeyde yansıtıcı düşünme düzeyinde olduğu söylenebilir.

Tablo 9.

Öğretmen Adaylarının Sınıf Değişkenine Göre Yansıtıcı Düşünme Düzeylerine İlişkin ANOVA Sonuçları

Alt Boyutlar		Kar. Top.	sd.	Kar. Ort.	F	p	Fark
Sürekli ve Amaçlı Düşünme	Gruplar arası	3,473	3	1,158			
	Gruplar içi	93,202	241	0,387	2,994	,032*	2>1
	Toplam	96,675	244				
Açık Fikirlilik	Gruplar arası	7,487	3	2,496			
	Gruplar içi	315,946	241	1,311			
	Toplam	323,432	244		1,904	,130	-
Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim	Gruplar arası	11,686	3	3,895			
	Gruplar içi	299,241	241	1,242			
	Toplam	310,927	244		3,137	,026*	2>4
	Gruplar arası	6,165	3	2,055			
	Gruplar içi	181,086	241	0,751	2,735	,044*	2>4

Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik	Toplam	187,251	244			
	Gruplar arası	4,234	3	1,418		
	Gruplar içi	209,455	241	0,869		
Araştırmacı	Toplam	213,709	244		1,632	,183
	Gruplar arası	2,790	3	0,930		
	Gruplar içi	128,055	241	0,531		
Öngörülü ve İçten Olma	Toplam	130,844	244		1,750	,157
	Gruplar arası	7,915	3	2,638		
	Gruplar içi	288,691	241	1,198		
Mesleğe Bakış	Toplam	296,606	244		2,203	,088

* $p < 0,05$

Tablo 9’da görüldüğü üzere, yansıtıcı düşünme düzeyi alt boyutlarının öğretmen adaylarının devam ettikleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, “Sürekli ve Amaçlı Düşünme”, “Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim” ve “Öğretim Sorumluluğu” boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu farklılıkların hangi sınıf düzeyinde olduğunu belirlemek için, örneklem sayılarının gruplarda eşit olmadığından ve varyansları homojen olduğundan Bonferroni testi yapılmıştır.

Yapılan Bonferroni testi sonuçları alt boyutlar düzeyinde incelendiğinde:

- “Sürekli ve Amaçlı Düşünme” alt boyutunda 1. ile 2. sınıflar arasında 2. sınıf lehine olarak ortaya çıkmıştır. Ortalamanın farklılaşmasını 2. sınıfların oluşturduğu söylenebilir.
- “Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim” alt boyutunda Bonferroni testi sonucuna göre 2. sınıf ile 4. sınıflar arasında 2. sınıf lehine bir anlamlılık bulunmaktadır.
- “Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik” alt boyutunda, 2. ile 4. Sınıflar arasında ortalamanın farklılaşması 2. sınıf lehine olduğu söylenebilir.

Tablo 10.

Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Özellikleri ile Yansıtıcı Düşünme Düzeyi Alt Boyutlarına İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

Girişimcilik	Sürekli ve Amaçlı Düşünme	Açık Fikirlilik	Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim	Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik	Araştırmacı	Öngörülü ve İçten Olma	Mesleğe Bakış
		0,439*	0,265*	0,253*	0,381*	0,369*	0,790*

*** $p < 0,01$**

Tablo 10'da görüldüğü üzere, öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Pearson Korelasyon Analizi sonucunda, girişimcilik ve tüm yansıtıcı düşünme alt boyutları arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur.

- Sürekli ve Amaçlı Düşünme ($r=0,439^*$, $p<0.01$),
- Açık Fikirlilik ($r=0,265^*$, $p<0.01$)
- Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim ($r=0,253^*$, $p<0.01$),
- Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik ($r= 0,381^*$, $p<0.01$),
- Araştırmacı ($r=0,369^*$, $p<0.01$),
- Öngörülü ve İçten olma ($r=0,790^*$, $p<0.01$)
- Mesleğe Bakış ($r=0,176^*$, $p<0.01$)

Değişkenler arasında aynı yönlü, güçlü doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir. Başka bir deyişle, yansıtıcı düşünme özellikleri arttıkça öğretmen adaylarının, girişimcilik özellikleri de artmaktadır. Özellikle, öğretmen adaylarının “Öngörülü ve İçten Olma” alt boyutunda çok güçlü doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir. Belirtilmesi gereken bir nokta ise, korelasyon katsayısı değişkenler arasındaki nedensel ilişkiyi dair bir şey söylemez. Sadece, değişkenlerin birlikte değişiminin bir ölçüsü olarak ifade edilebilir (Bayram, 2015).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada, Sakarya Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören (2017-2018 Akademik yılı) öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ve yansıtıcı düşünme düzeyleri araştırılmıştır. İlgili araştırmalar incelendiğinde girişimcilik kavramının bir zihniyet meselesi olarak, aynı zamanda bireyin, bağımsız olarak veya bir çalışma içinde, bir fırsatı saptama ve yeni bir değer yaratmak bu fırsatın üzerine gitme motivasyonu olarak görülmektedir. İş dünyasında yeni bir fikri

başarıyla götürmek, yaratıcılık ve yenilikleri sağlam bir yönetim sistemiyle bütünleştirme ve işletmenin gelişimini yaşam çevriminin tüm evrelerinde optimize ederek koşullara uydurma becerisi gerektiğini söylemektedir (Döm, 2012).

Araştırmaya katılan BES öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme düzeylerine ait bulguları özetlediğimizde, alt boyutların ortalamalarında, en yüksek ortalamanın “Öngörülü ve İçten Olma” ($x=3,91$) alt boyutunda çıkarken, en düşük ortalamanın ise “Araştırmacı” ($x=3,61$) alt boyutunda çıktığı görülmektedir. Yine, ortaya çıkan ortalamalara bakıldığında diğer tüm alt boyutlarındaki görüşlerin “çoğunlukla katılıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, en düşük ortalamaya baktığımızda adayların yansıtıcı düşünme eğilimlerinin genel olarak yüksek olduğunu göstermektedir. Duban ve Yelken’in (2010) “Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ve Yansıtıcı Özellikleriyle İlgili Görüşleri” isimli araştırmalarında da öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme ortalamalarının genelde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır, aynı şekilde Alkan ve Gözel’in (2012) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yansıtıcı Düşünme Becerilerine İlişkin Görüşleri” adlı çalışmalarında da öğretmenlerin yansıtıcı düşünme düzeyleri yüksek oranda çıkmıştır ve bu çalışmalar araştırmamıza destek veren özelliindedir. Burada, yansıtıcı düşünmenin, öncelikle öğretmenlerin sahip olmaları gereken bir düşünme türü olduğunu ve bu üst düzey beceriye sahip olan öğretmenlerin, öğrencilerine de bu düşünce çerçevesinde yol gösterici olabileceği çıkarımı düşünülebilir (Karadağ, 2010).

BES öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme düzeyi alt boyutlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız gruplar t-testi sonucu, açık fikirlilik ve mesleğe bakış alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<0.05$). Ortalamalara bakıldığında ortaya çıkan bu farklılığın; açık fikirlilik ve mesleğe bakış alt boyutlarında kadınlar lehine olduğu görülmektedir. Genel olarak bakıldığında da, kadın BES öğretmen adaylarının erkek BES öğretmen adaylarına göre daha yüksek düzeyde yansıtıcı düşünme eğiliminde olduğu söylenebilir.

Bu durum kadın ve erkek BES öğretmen adaylarının arasındaki yansıtıcı düşünme eğilim farklılığı ile izah edilmiş olsa da, kadınların erkeklere oranla özellikle eğitim ve öğretim alanında daha istekli olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Aslan’ın (2009) “Sınıf Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri İle Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İlişkilendirilmesi” isimli çalışmasında, kadın olmanın yansıtıcı düşünme alt boyutları noktasında dikkatli, sabırlı ve titiz hareket etmenin, yansıtıcı düşünme eğiliminde üstünlük sağlayacağını ifade etmektedir. Benzer bir çalışmada, Hasırcı ve Sadık (2011) “Sınıf Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi” çalışmasında, kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha yüksek yansıtıcı düşünme eğilimine sahip oldukları ortaya çıkarılmıştır. Benzer şekilde Kul ve Aydemir (2018) de kadın katılımcıların açık fikirlilik alt boyutunda daha yüksek puan elde ettiklerini tespit etmiştir.

Yansıtıcı düşünme düzeyi alt boyutlarının BES öğretmen adaylarının devam ettikleri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, “*Sürekli ve Amaçlı Düşünme, Sorgulayıcı ve Etkili Öğretim*” ve “*Öğretim Sorumluluğu ve Bilimsellik*” boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna karşın Ceyhan (2014) “*Üniversite Öğrencilerinin Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri ve Araştırmaya Yönelik Kaygılarının Çeşitli Değişkenler Açısından Cart Analizi ile İncelenmesi*” ve Kaya (2009) tarafından yapılan “*İlköğretim 6-7-8. Sınıf Öğrencilerinin Düşünme Stilleri ile Matematik Akademik Başarılarının Okul Türüne, Cinsiyete ve Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesi*” çalışmalarında sınıf seviyesi arttıkça yansıtıcı düşünme eğilimlerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Solakumur ve arkadaşlarının (2017) araştırma sonuçlarına göre ise eğitim değişkenine ilişkin hiçbir alt boyutta istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Bir diğer ölçeğimiz olan üniversite girişimcilik ölçeği ile ölçtüğümüz BES öğretmen adaylarının girişimcilik ile ilgili özelliklerine bakıldığında, girişimcilik ölçeğinden elde edilen sonucun ($x=3,85$) “*Yüksek Girişimcilik*” düzeyinde olduğu ifade edilebilir. Bu istatistik, BES öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özellikleriyle ilgili Pan ve Akay’ın (2015) Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” Akyürek, (2013) “*İlkokul öğretmenlerinin girişimcilik becerisine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*” Yıldız ve Kapu (2012) “*Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki*” Kılıç, Keklik ve Çalış, (2012) “*Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma*” Köstekçi (2015) “*Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Özellikleri İle Yansıtıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*” ve Akhtar ve arkadaşları (2009) tarafından yapılan “*Entrepreneurial Inclinations of Prospective ve Teachers*” gibi çalışmalarda benzer sonuçlar karşımıza çıkmaktadır.

BES öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, BES öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Fakat kadın BES öğretmen adaylarının ortalamasının 3.81, erkek BES öğretmen adaylarının ortalamasının ise 3.87 olduğu görülmektedir. Kadın adayların ve erkek adayların “*Yüksek Girişimcilik*” düzeyinde olduğu söylenebilir. Farklılaşmanın oluşmamasının sebebi, erkek ve kadın BES öğretmen adaylarının aynı sosyo-ekonomik olarak aynı düşüncede olabilecekleri düşünülmektedir. BES öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Diğer bir değişken ile yapılan testte, BES öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin girişimcilik dersi eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlenmiş olup, BES öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarında bu derse göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelmediği sonucuna ulaşılmıştır ($t= 1,140, p>0.05$). Burada, araştırmaya katılan öğrencilerin sadece %30,6 'sının girişimcilik dersi eğitimi aldığı görülmektedir. Bu bağlamda ortaöğretim ve lisans eğitimi sırasında öğrencilerin girişimcilik dersi eğitimini almadığı ya da eğitim süresinin yetersiz kaldığı ve eğitim kurumlarında girişimcilik dersinin yaygınlaşmadığı noktasında bir tespit yapılabilir. Bu araştırmada dikkat çeken, önemsenmesi gereken bir konu olarak girişimcilik dersinin daha detaylı inceleme yapılması gereği karşımızda durmaktadır. İncelenen diğer çalışmalarda bu değişkene rastlanmamıştır.

BES öğretmen adaylarının girişimcilik özelliklerinin spor yapma (lisanslı) durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, öğretmen adaylarının girişimcilik puanlarında spor yapma durumuna göre anlamlı bir farklılaşmanın meydana gelmediği ($t=-1,650, p>0.05$) görülmektedir. Aktif ve lisanslı olarak spor yapan %66,5'lik yüzde dikkate değer olmasına rağmen girişimcilik özelliklerini etkilemediği düşünülebilir. Son test olan Pearson Korelasyon Analizi ile BES öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ile girişimcilik özellikleri arasındaki ilişki aranmıştır. Girişimcilik ve tüm yansıtıcı düşünme alt boyutları arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu sonucu bulunmuştur. Buna göre, yansıtıcı düşünme özellikleri artmakta olan BES öğretmen adaylarının, girişimcilik özelliklerinin de arttığı görülmüştür. Özellikle "Öngörülü ve İçten Olma" alt boyutunda artış yüzdesinin fazla olduğu dikkate değerdir. Bu testlerden yola çıkarak, çeşitli değişkenler ile incelediğimiz BES öğretmen adaylarında girişimci özelliklerin var olduğu düşünülmektedir ve yapılan diğer çalışmalar da bunu desteklemektedir. Üniversite öğrencilerinin ya da özellikle öğretmen yetiştiren kurumlardaki öğretmen adaylarının üst düzey düşünme becerilerini geliştirerek ve içlerinde var olan girişimcilik potansiyelini harekete geçirerek değerli öğretmenler yetiştirilebilir, örnek birey olarak topluma kazandırılabilir ve ayrıca, toplumlara harekete geçirip üretken hale dönüştürebilir, toplumsal gelişmişliğe de katkıda bulunabilirler. Bilgi çağı olarak kabul ettiğimiz günümüzde hedeflenen birey tipi, bilgiyi olduğu gibi depolayan değil; bilgiyi kullanabilen, sorgulayabilen, yeni bilgi üretebilen ve karşılaştığı problemlere çözüm getirebilen bireyler yetiştirmeyi sağlayabilmektir (Doğanay, 2012).

Araştırma Etiğine Dair Hususlar

Bu çalışmanın verileri 2020 yılından önce 2018 yılında toplandığı için etik kurul onayı alınmamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

Bu çalışmada yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akhtar, A., Topping, K. J., & Tariq, R. H. (2009). Entrepreneurial inclinations of prospective teachers. *New Horizons in Education*, 57(2), 1-16.
- Akyürek, Ç. (2013). *İlkokul öğretmenlerinin girişimcilik becerisine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi*. (Tez No. 345873) [Yüksek lisans tezi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Alkan, V., & Gözel, E. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine ilişkin görüşleri. *Education Sciences*, 8(1), 1-12.
- Aslan, G. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme eğilimleri ile sürekli kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin ilişkilendirilmesi*. (Tez No. 249057) [Yüksek lisans tezi-Yeditepe Üniversitesi-İstanbul] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Bayram, N. (2015). *Sosyal bilimlerde SPSS ile veri analizi* (5.Baskı). Ezgi Kitabevi.
- Bayram, K., & Çelik, H. (2022). Öğretmen adaylarının girişimcilik konu alan bilgileri ve teknopark algılarındaki değişim: Teknopark ziyareti. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 697-732.
- Bozan, S., & Kaya-Capocci, S. (2022). Güçlü ve zayıf yönlerimi nasıl fark ederim öğretmen adaylarının yansıtıcı günlüklerden faydalanarak girişimci STEM ders planları geliştirmesi. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 760-779.
- Ceyhan, G. (2014). *Üniversite öğrencilerinin yansıtıcı düşünme düzeyleri ve araştırmaya yönelik kaygılarının çeşitli değişkenler açısından cart analizi ile incelenmesi*. (Tez No. 357565) [Yüksek lisans tezi, Yüzcüncü Yıl Üniversitesi, Van] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Çelebi, F. (2021). *Dijital çağda liderlik ve girişimcilik*. İksad Yayınevi.
- Çınar, O., Teyfur, E., & Teyfur, M. (2006). İlköğretim okulu öğretmen ve yöneticilerinin yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ve programı hakkındaki görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 47 - 64.
- Dabić, M., Vlačić, B., Paul, J., Dana, L. P., Sahasranamam, S., & Glinka, B. (2020). Immigrant entrepreneurship: A review and research agenda. *Journal of Business Research*, 113, 25-38.
- Demiralp, D. (2010). *İlköğretim birinci kademe programlarının öğrencilerin yansıtıcı düşüncelerini geliştirmeye etkisine yönelik öğretmen görüşleri (Elazığ ili örneği)*. (Tez No. 253991) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elâzığ] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Deveci, İ. (2019). Girişimci proje (G-FeTeMM) sürecinin fen bilimleri öğretmen adaylarının yaşam becerilerine yansımaları: Nitel bir araştırma. *Journal of Individual Differences in Education*, 1(1), 14-29.
- Doğanay, A. (2012). *Üst Düzey düşünme becerilerinin öğretilmesi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Döm, S. (2012). *Girişimcilik ve küçük işletme yöneticiliği*. Detay Yayıncılık.
- Duban, N., & Yelken, T. Y. (2010). Öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme eğilimleri ve yansıtıcı öğretmen özellikleriyle ilgili görüşleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 343-360.
- Gömlüksiz, M. N., & Kan, A. Ü. (2009). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmadaki etkililiğinin

- belirlenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 39-49.
- Hasırcı, Ö. S. (2011). Sınıf öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 195-210.
- Karadağ, M. (2010). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme düzeylerinin incelenmesi (Şanlıurfa ili örneği)*. (Tez No. 280921) [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, B. (2009). *İlköğretim 6-7-8. sınıf öğrencilerinin düşünme stilleri ile matematik akademik başarılarının okul türüne, cinsiyete ve sınıf düzeyine göre incelenmesi*. (Tez No. 240189) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kılıç, R., Keklik, B., & Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: bandırma İİBF işletme bölümü örneği. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, 17(2), 423-435.
- Köstekçi, E. (2016). *Öğretmen Adaylarının Girişimcilik Özellikleri İle Yansıtıcı Düşünme Düzeylerinin Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Tez No. 240189) [Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kul, M. & Aydemir, U. (2018). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının yansıtıcı düşünce eğilimlerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, (13), 159-172.
- Makul, M., & Boz, E. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının çocuk katılım farkındalıklarının incelenmesi: Bayburt Üniversitesi örneği. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-14.
- MEB. (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim program ve kılavuzu (4.-5. sınıflar)*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Pan, V., & Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Education Sciences*, 10(2), 125-138.
- Semerci, Ç. (2007). Öğretmen ve öğretmen adayları için yansıtıcı düşünme eğilimi (YANDE) ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 7, 1351-1377.
- Solakumur, A., Kul, M., Ünlü, Y. & Mülhim, M. A. (2017). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yansıtıcı düşünme eğilimlerinin ve yansıtma yeteneklerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Special Issue 2, 294-307.
- Tican, C. (2013). *Yansıtıcı düşünmeye dayalı öğretim etkinliklerinin öğretmen adaylarının yansıtıcı düşünme becerilerine, eleştirel düşünme becerilerine, demokratik*. (Tez No. 354694) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Uygun, M., & Güner, E. (2016). Girişimcilik eğiliminin gelişiminde girişimcilik eğitiminin rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(5), 37-57.
- Ünver, G. (2003). *Yansıtıcı düşünme*. Pegem Akademi Yayınları.
- Yetim, A., A., & Göktaş, Z. (2004). Öğretmenin Mesleki Ve Kişisel Nitelikleri. *Gazi Üniversitesi Katamonu Eğitim Dergisi*, 12, 549.
- Yıldız, S., & Kapu, H. (2012). Üniversite öğrencilerinin bireysel değerleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki: Kafkas Üniversitesi'nde bir araştırma. *KAÜ-İİBF Dergisi*, 3(3), 39-66.
- Yılmaz, E., & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 195-203.

Extended Abstract

Reflective thinking is a process that requires the effective use of mental processes, planning, setting goals, and constantly checking how effective the decisions taken are. Training programs need to be prepared to enable this. Because undoubtedly, the educational program has a great impact on the development of students' reflective thinking. Therefore, the elements of the training program should be associated with reflective thinking (Demiralp, 2010).

It is seen that many features in teaching entrepreneurial skills to teachers are also related to reflective thinking skills. When teacher professional competencies are examined; A teacher should be a person who can make the best use of conditions in order to respond to the rapidly changing needs of society and educational institutions, who constantly strives to achieve perfection, who can show flexibility by using his creativity in this way, and who does not have ideological obsessions (free from prejudices) that could harm the basic principles of his society. The teacher must be open to collaboration, sharing and empathetic. The teacher should be able to share his developing and renewed knowledge with his students and colleagues by creating appropriate learning environments and using different teaching methods. She must be able to demonstrate flexible approaches that can adapt to the different and changing needs of society and students. So much so that these characteristics will develop depending on the teacher's reflective thinking level (Yetim and Göktaş, 2004).

Many academic studies have been conducted in these areas to evaluate the entrepreneurial characteristics, thinking styles and skills of teacher candidates at universities. It has been determined that these studies were generally carried out in different branches of teacher training institutions and in economics and business departments. It is noteworthy that there are few studies on the concepts of entrepreneurship and basic thinking skills in the field of physical education and sports. Teacher training, which is one of the cornerstones of the education system, also has an important place in order to raise individuals with the qualifications specified in the objectives of the Turkish National Education System. The place of reflective thinking in teacher education is very important in this respect. In order for future teachers to be more qualified, teacher candidates need to be equipped with reflective thinking skills (Tican, 2013). In addition, comparative studies on entrepreneurial characteristics and reflective thinking are also needed. In this context, the main purpose of this research was determined to examine a relationship between the entrepreneurial characteristics and reflective thinking levels of teacher candidates studying at the School of Physical Education and Sports. The sub-problems determined within the framework of this problem are as follows:

1. What are the reflective thinking levels of teacher candidates?
2. What are the entrepreneurship levels of teacher candidates?

3. Do the entrepreneurship levels of teacher candidates differ according to variables (gender, department and class)?

4. Do teacher candidates' reflective thinking levels differ according to variables (gender, department and class)?

5. Is there a relationship between teacher candidates' entrepreneurship levels and reflective thinking levels?

This research aimed to examine the relationship between teacher candidates' entrepreneurial characteristics and reflective thinking levels. The group of the research consists of teacher candidates studying at Sakarya University Physical Education and Sports Teaching Department. "Reflective Thinking Tendency Scale" and "Entrepreneurship Scale for University Students" were used as data collection tools in the research. Independent groups t-test, ANOVA, Bonferroni test and correlation analyzes were applied on the data obtained from the research.

In line with the findings obtained from the research, it is seen that teacher candidates received the highest score in the reflective thinking tendency sub-dimension from the "Inquiry and Effective Teaching" sub-dimension. It is seen that female teacher candidates are at a higher level of reflective thinking than male teacher candidates. It was observed that the entrepreneurial characteristics of the research group were at the "high entrepreneurship" level. No significant difference was found in entrepreneurship characteristics according to the gender variable. According to the grade variable, it is seen that the entrepreneurship characteristics of the second-grade teacher candidates are higher. In addition, it is seen that there is no significant difference in the entrepreneurship scores of BES teacher candidates depending on whether they have taken entrepreneurship courses or not. It is seen that there is no significant difference in the participants' entrepreneurship scores according to their sports activities. However, it seems that the entrepreneurial characteristics of teacher candidates who are highly active and licensed sports players are not affected. As a result of the correlation analysis, it was found that there was a positive and significant relationship between entrepreneurship and all reflective thinking sub-dimensions.

Accordingly, it has been observed that the entrepreneurial characteristics of BES teacher candidates, whose reflective thinking characteristics increase, also increase. It is noteworthy that the percentage of increase is especially high in the "Predictive and Sincere" sub-dimension. Based on these tests, it is thought that the BES teacher candidates we examined with various variables have entrepreneurial characteristics, and other studies support this. By developing the high-level thinking skills of university students or especially teacher candidates in teacher training institutions and activating the entrepreneurial potential within them, valuable teachers can be trained, they can be integrated into society as exemplary individuals, and they can also activate societies and turn them into productive ones and contribute to social development. In today's world, which we accept as the information age, the targeted individual type is

not the one who stores information as it is; To raise individuals who can use information, question it, produce new information and find solutions to the problems they encounter (Doğanay, 2012).